

Typ szkoły: Szkoły ponadgimnazjalne – zakres rozszerzony

Dział: Praca, moc, energia mechaniczna

Temat: Praca

Cel główny: Uczeń wskazuje na różne możliwe skutki wykonania pracy nad ciałem i sposoby ich wykorzystania w technice.

Cele szczegółowe: Uczeń wymienia różne skutki wykonania pracy, rozpatruje przedstawione doświadczenia pod kątem zasady zachowania energii, podaje przykłady urządzeń wykonujących pracę i tłumaczy zasadę ich działania.

Etapy lekcji	Czynności: nauczyciel (N), uczeń (U).	Zakres
Wprowadzenie	<p>N: Przypomnienie najważniejszych pojęć i treści niezbędnych do zrozumienia omawianego tematu: praca, energia mechaniczna, energia cieplna, zasada zachowania energii</p> <p>Uwaga: Uczniowie podzieleni na grupy przed bieżącą lekcją mają za zadanie przygotować w domu materiały potrzebne do wykonania przydzielonego im doświadczenia i przygotować jego krótką prezentację, wraz z interpretacją fizyczną. Każda grupa kolejno będzie przedstawiać swoje doświadczenie).</p> <p>U: Odpowiadają na pytania, opisują zjawiska.</p>	
<p>Tok zasadniczy:</p> <p>1-Przedstawienie celu lekcji.</p> <p>2-Wprowadzenie nowych treści.</p> <p>4-eksperyment</p> <p>5-dyskusja wyników</p>	<p>N: Prezentacja przykładów ilustrujących temat główny lekcji: Opis urządzeń wykonujących pracę w różnych celach, np. maszyn prostych, pomp, urządzeń balistycznych. Wskazanie na konieczność magazynowania energii (np. elektrownie szczytowo-pompowe) i możliwości wykorzystania naturalnych źródeł energii (np. energii wody i wiatru do wprawiania w ruch turbin i wytwarzania innych rodzajów energii).</p> <p>U: Dyskutują na temat przykładów podanych przez nauczyciela.</p> <p>N: Wprowadzenie nowych treści: Wykazanie, że mogą być różne skutki wykonania pracy nad ciałem - Ciało może następnie wykonać pracę nad innym ciałem, -Może wzrosnąć prędkość ciała (zwiększyć się jego energia kinetyczna), - Może wzrosnąć temperatura ciała (zwiększyć się jego energia wewnętrzna), -Ciało może zmagazynować energię i wykorzystać ją później (może się zwiększyć jego energia potencjalna).</p> <p>U: Notuje najważniejsze pojęcia</p> <p>N: Przygotowanie eksperymentu: Organizacja klasy i ustalenie kolejności prezentowanych eksperymentów.</p> <p>U: Podzieleni na grupy wykonują kolejno doświadczenia opisane przez nauczyciela demonstrując je przed resztą klasy i próbują je interpretować. Grupa 1. Rozgrzewanie gumki recepturki przy rozciąganiu Grupa 2. Stalowa kulka i klocek Grupa 3. Cegła i płyta z dykty.</p> <p>N: Nadzoruje przebieg eksperymentów, pomaga w interpretacji ich wyników.</p> <p>N: Proponuje formę dyskusji wyników eksperymentu, Pomaga w formułowaniu tez przez uczniów.</p> <p>U: Analizują wyniki eksperymentu w odniesieniu do poznanej teorii.</p> <p>U: Wprowadzają uogólnienia, szacują niepewności pomiarowe.</p> <p>U: Sporządzają notatki z eksperymentu, wypełniają kartę eksperymentu, piszą wnioski.</p>	R
Zakończenie	N: podsumowanie lekcji.	

Karta eksperymentu

Temat eksperymentu	Rozgrzewanie gumki recepturki przy rozciąganiu
Instrukcja wykonania	Jeden z uczniów 1 grupy demonstruje reszcie klasy sposób wykonania doświadczenia zbliżając gumkę do ust i rozciągając energicznie. Kilku innych uczniów z tej grupy rozdaje pozostałym uczniom gumki recepturki i poleca powtórzyć doświadczenie. Jeszcze inny uczeń stara się omówić wyniki przeprowadzonego doświadczenia. (Porównaj: Materiały str. ...?) Pozostali uczniowie powtarzają eksperyment.
Obserwacje (opisujemy w punktach przebieg eksperymentu: przyczyna skutek)	
Wnioski (odniesienie do teorii)	

Karta eksperymentu

Temat eksperymentu	Stalowa kulka i klocek
Instrukcja wykonania	<p>Z kulki i nici wykonujemy wahadło i zawieszamy je na takiej wysokości, aby po odchyleniu od pionu i puszczeniu uderzyła w leżący na stole klocek. Powtarzamy kilkukrotnie doświadczenie zwiększając za każdym razem kąt wychylenia kulki.</p> <p>Sprawdzamy, czy kąt odchylenia nici wpływa na ruch klocka po stole, oraz czy masa kocka odgrywa rolę w tym doświadczeniu.</p> <p>Doświadczenie powtarzamy dla kilku klocków zrobionych z różnych materiałów. (Szczegóły w Materiałach str. ?)</p>
Obserwacje (opisujemy w punktach przebieg eksperymentu: przyczyna skutek)	
Wnioski (odniesienie do teorii)	

Karta eksperymentu

Temat eksperymentu	Cegły a energia
Instrukcja wykonania	Kładziemy dyktę na dwóch rozstawionych ceglach. (Materiały str...?) <ol style="list-style-type: none"> 1. Kładziemy delikatnie trzecią cegłę na środku dykty i obserwujemy co dzieje się z dyktą. 2. Podnosimy cegłę leżącą na środku i upuszczamy ją z dość dużej wysokości na dyktę. Obserwujemy co dzieje się z dyktą i omawiamy różnice między dwiema częściami eksperymentu.
Obserwacje (opisujemy w punktach przebieg eksperymentu: przyczyna skutek)	
Wnioski (odniesienie do teorii)	